

اعمال حج

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله الطاهرين ولعنه الله على اعدائهم اجمعين الى يوم الدين

هر مکلفی که مستطیع باشد یعنی شرایط واجب بودن حج را دارا باشد ، باید در تمام عمر يك مرتبه حج کند یعنی مکه برود ، واعمالی را که دستور داده اند بجا آورد، و این عمل را حَجَّةُ الاسلام میگویند ، و انسان باید پیش از شروع به حج اعمال آنرا اجمالاً بداند ، و کسی که نمیداند اگر در موقع احرام نیت کند که برای انجام فرمان خداوند عالم حج واجب خود را بجا می آورم که بعد از مشغول شدن بعمل هر چه لازم است انجام دهم، مثل آنکه قصد کند مطابق رساله ای که دارد یابفرموده مجتهد یاعالمی که همراه او است عمل را تمام کند ، عمل او صحیح است .

● عمره تمتع

کسی که وظیفه او حج تمتع است ، باید پیش از حج عمره تمتع بجا آورد واعمال آن پنج چیز است :

▪ اول : احرام .

▪ دوم : طواف خانه کعبه .

▪ سوم : دو رکعت نماز طواف .

▪ چهارم : سعی بین صفا ومروه .

▪ پنجم : تقصیر ، واحکام اینهمافصلاً گفته خواهد شد .

الف) احرام

– (مسأله ۱) کسانی که میخواهند حج کنند وقتی بمیقات رسیدند ، باید محرم شوند ومیقاتها پنج است :

▪ اول : جحفه وآن میقات کسانی است که از راه شام بمکه میروند .

▪ دوم : مسجد شجره وآن میقات کسانی است که از راه مدینه منوره بمکه میروند ، و اگر در آنجا ممکن نشود ، می توانند در جحفه محرم شوند .

▪ سوم : وادی عقیق وآن میقات کسانی است که از راه نجد وعراق بمکه میروند وقسمت اول این وادی را مسلخ میگویند ، وقسمت دوم آنرا عمره وقسمت سومش را ذات عرق می نامند، وچنانچه یقین کند که بوادی عقیق رسیده ، بهتر است در قسمت اول آن یعنی در مسلخ محرم شود واگر یقین نکند بنابر احتیاط واجب ، باید احرام را تأخیر بیندازد تایقین کند که بوادی عقیق رسیده ، وبعد از آنکه یقین کرد پیش از رسیدن به قسمت سوم وادی محرم شود .

▪ چهارم : قرن المنازل وآن میقات کسانی است که راه آنها از طائف است .

▪ پنجم : یلملم وآن میقات کسانی است که از راه یمن به مکه میروند .

– (مسأله ۲) اگر منزل کسی که از بعض میقاتهایی که در مسأله پیش گفته شد به مکه نزدیکتر باشد ، میقاتش منزل او است .

- (مسأله ۳) اگر از راهی برود که از هیچ يك از پنج میقات نگذرد ، وقتی مقابل یکی از آنها رسید ، باید محرم شود ، پس کسانی که از راه مدینه منوره بمکه میروند و از مسجد شجره نمی گذرند ، اگر ممکن است مقابل مسجد محرم شوند .

- (مسأله ۴) کسی که نمی تواند یقین کند که مقابل یکی از پنج میقات رسیده، اگر از گفته کسانی که اطلاع دارند، اطمینان پیدا کند که مقابل یکی از آنها رسیده میتواند محرم شود .

- (مسأله ۵) اگر نذر کند که پیش از رسیدن به میقات در محل معینی محرم شود و برای عمل کردن به نذر در همانجا محرم شود کافی است .

- (مسأله ۶) کسی که با هواپیما به مکه می رود و در جده فرود می آید و نخواهد به مدینه رود میتواند از جده قدیم محرم شود، ولی احتیاطاً احرام بستن از جده را هم نذر کند که چنانچه نذر نماید دیگر در وقت رسیدن به مقابل جده و جائیکه علم های حرم نمایان می شود حاجت به تجدید احرام نداشته باشد .

- (مسأله ۷) جنب و زنیکه در حال حیض یا نفاس است میتواند محرم شود ، اما اگر بخواهد از مسجد شجره یا مسجد جُحفه محرم شود باید بیرون مسجد طوری بایستد که شانه اش مقابل مسجد باشد، سپس محرم شود .

- (مسأله ۸) اگر بواسطه فراموشی یا عذر دیگری در میقات محرم نشود بعد از آنکه یادش آمد یا عذرش برطرف شد، باید بمیقات برگردد و محرم شود، و اگر نتواند برگردد چنانچه داخل حرم شده بایستی از حرم خارج شود و احرام ببندد و در خصوص شخص جاهلی که متوجه به جهل خود بوده و مع ذلك در میقات احرام نبسته و داخل حرم شده و ممکن نیست که بمیقات برگردد احوط و جویی آنستکه به هر مقداری که میتواند از حرم دور شود و احرام بندد ، ولی چنانچه داخل حرم نشده باشد یا نتواند از حرم خارج شود در هر جا که یادش آمد یا عذر او برطرف شد می تواند محرم شود .

- (مسأله ۹) اگر از روی فراموشی یا ندانستن مسأله محرم نشود و بعد از تمام شدن اعمال عمره یادش بیاید ، عمره او صحیح است .

● واجبات احرام

واجبات احرام سه چیز است :

▪ اول : پوشیدن لباس احرام .

▪ دوم : نیت .

▪ سوم : لبیک گفتن بتفصیلی که بعداً بیان می شود .

(۱) پوشیدن لباس احرام

- (مسأله ۱۰) پیش از نیت احرام ، انسان باید لباس احرام بپوشد ، یعنی پارچه ای که از ناف تا زانو را بپوشاند بخود ببندد، و پارچه دیگری که شانه ها را بپوشاند بردوش ببندد .

- (مسأله ۱۱) پارچه ای که از ناف تا زانو را میپوشاند باید بقدری ضخیم باشد که پوست بدن از زیر آن دیده نشود بلکه بنابر احتیاط واجب باید پارچه ای هم که روی دوش می اندازد همینطور باشد .

- (مسأله ۱۲) لباس احرام ، باید طوری باشد که نماز خواندن با آن صحیح باشد ، پس محرم شدن بالباس نجس و ابریشم خالص ولباسی که از اجزاء حیوان حرام گوشت تهیه شده صحیح نیست .

- (مسأله ۱۳) اگر نجاستی مثل خون زخم و جراحت و دمل که نماز خواندن با آنها صحیح است ، در لباس احرام باشد ، اشکال ندارد .

- (مسأله ۱۴) کسی که محرم شده ، اگر لباس او نجس شود بنابر احتیاط واجب ، باید آن را آب بکشد یا عوض نماید ولی اگر بدن او نجس شود ، لازم نیست فوراً آن را بشوید، اگر چه احتیاط مستحب آنست که آنرا هم فوراً آب بکشد .

- (مسأله ۱۵) لباس احرام زن هم نباید ابریشم خالص باشد و احتیاط آنست که لباس های دیگر او هم ابریشم خالص نباشد.

- (مسأله ۱۶) بنابر احتیاط واجب باید لباس احرام بافته باشد واز پوست یا چیزی مثل نمد نباشد .

۲) نیت

بعد از پوشیدن لباس احرام باید برای انجام فرمان خداوند عالم ، بر خود قرارداد که بجهت توجه به مکه و بجا آوردن اعمال عمره و حج، کارهایی را که در عمره تمتع بر او حرام است (وبعداً گفته میشود) ترك نماید .

۳) لبیک گفتن

(مسأله ۱۷) بعد از نیت باید بگوید :

« لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لِشَرِيكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ، لِشَرِيكَ لَكَ »

و احتیاط مستحب آنست که بعد از « لِشَرِيكَ لَكَ » يك مرتبه دیگر «لبیک» بگوید.

(مسأله ۱۸) کسی که لبیک گفتن را نمیداند باید یاد بگیرد یا بکمک دیگری بخواند و چنانچه ممکن نباشد ، باید بهر طوریکه می تواند بخواند و ترجمه آن را به فارسی یا به زبان دیگر بگوید و دیگری را هم نائب بگیرد که از طرف او بطور صحیح بخواند .

چیزهاییکه در حال احرام حرام است بیست و چهار چیز در حال احرام حرام است

■ اول : شکار کردن حیوان صحرائی وحشی و کمک کردن صیاد و نشان دادن شکار ، اگر چه با اشاره باشد و نیز خوردن گوشت شکار در حال احرام حرام میباشد ، اگر چه کسی که آن را شکار کرده محرم نباشد ، همچنین حرام است حیوانی را که دیگری شکار کرده است ، بکشد .

- (مسأله ۱۹) اگر محرم صیدی را بکشد ، کفاره بر او واجب میشود ، و احکام آن در کتابهای مفصل گفته شده است .

■ دوم : از چیزهاییکه بر محرم حرام است جماع کردن بازن و بوسیدن او و بازی کردن با او است و نیز نگاه کردن به زن از روی شهوت بلکه بردن هر لذتی از زن یا مرد حرام میباشد. و لذت بردن از مرد گذشته از اینکه پیش از احرام حرام بوده ، بواسطه احرام هم حرام میشود .

- (مسأله ۲۰) اگر کسی در احرام عمره پیش از تمام شدن سعی عمداً بازن یا العیاذ بالله بامردی جماع کند چه عمره مفرده باشد چه تمتع ، عمره او فاسد است و باید يك شتر کفاره بدهد و چنانچه عمره مفرده بوده باید آن را تمام کند و بعداً آن را دوباره بجا آورد ، ولی اگر تمتع بود در صورتیکه وقت باقی است یعنی می تواند بعد از اتمام و اعاده و قوف عرفات را درک کند باید اتمام نموده و بعداً نیز اعاده نماید، و چنانچه وقت باقی نباشد حج تمتع او مبطل به افراد میشود، یعنی باید اول اعمال حج را بجا آورده و بعد از آن عمره مفرده انجام دهد و احتیاط واجب آنستکه در سال بعد هم عمره و حج را دوباره بیاورد ، و اما اگر بعد از تمام شدن سعی عمداً جماع نماید فقط يك شتر کفاره

بر او واجب میشود اگر از مردم ثروتمند وبامکنت باشد، ویک گاو بر او واجب می شود اگر از طبقه متوسط باشد ، ویک گوسفند بر او واجب میشود اگر از مردم کم بضاعت وبیچاره باشد ، ولی در هر صورت عمره وحج او صحیح است .

- (مسأله ۲۱) اگر در حال احرام حج تمتع یاقران یا افراد پیش از وقوف بمشعر عمداً جماع کند چه باذن باشد وچه بامر در فرج باشد یادر دبر يك شتر كفاره بر او واجب است وحج او فاسد میشود ولی باید آنها تمام کند ودر سال بعد آن را دوباره بجا آورد واگر بعد از وقوف به مشعر جماع کند حج او صحیح است وفقط يك شتر كفاره لازم است ، اگر این عمل پیش از آوردن پنج دور از طواف نساء از او صادر شود ، واما اگر صدور این عمل بعد از دور پنجم باشد كفاره لازم نیست اگر چه احتیاط مستحب آنستکه در اینصورت نیز يك شتر كفاره بدهد .

- (مسأله ۲۲) اگر محرم زنی را ببوسد در صورتیکه از روی شهوت باشد يك شتر كفاره بر او واجب میشود واگر از روی شهوت نباشد كفاره آن فقط يك گوسفند است اگر چه احتیاط مستحب آنست که نیز يك شتر كفاره دهد .

- (مسأله ۲۳) اگر در حال احرام عمداً از روی شهوت بعیال خود نگاه کند و منی از او بیرون آید كفاره آن يك شتر است ولی اگر عمداً واز روی شهوت بغیر عیال خود نگاه کند و منی از او بیرون آید ، بنابر احتیاط واجب بلکه اقوی كفاره آن يك شتر واگر نتواند يك گاو واگر آنها هم نتواند يك گوسفند است .

- (مسأله ۲۴) اگر محرم بازنی ملاعبه نماید چنانچه منی از وی بیرون آید كفاره آن يك شتر است ولی اگر منی بیرون نیاید كفاره اش يك گوسفند است .

▪ سوم : از چیزهاییکه بر محرم حرام می باشد آنست که زنی را برای خود یادیگری عقد کند ، اگر چه آن دیگری محرم نباشد وبايد شاهد عقد هم نشود، و احتیاط واجب آنستکه زنی راخواستگاری هم نکند ولی اگر زن خود را طلاق رجعی داده باشد ، می تواند به او رجوع نماید .

▪ چهارم : از چیزهایی که بر محرم حرام می باشد آن است که استمناء کند یعنی کاری کند که منی از او بیرون آید .

▪ پنجم : بوئیدن مشک وزعفران وكافور وعود وعنبر ومانند اینها ونیز خوردن ومالیدن آن بدن وپوشیدن لباسی که بوی خوش دارد واستعمال سایر چیزهای خوشبو بر محرم مکروه است .

- (مسأله ۲۵) کسی که محرم است اگر محتاج به خوردن یاپوشیدن چیزی شود که بوی خوش دارد ، باید بینی خود را بگیرد وبنابر احتیاط از بوئیدن چیزی که به آن خلوق می گویند وخانه کعبه را به آن خوشبو می کنند خودداری نماید .

- (مسأله ۲۶) كفاره استعمال بوی خوش يك گوسفند است .

- (مسأله ۲۷) احتیاط واجب آن است که محرم در وقت گذشتن از جایگاه عطر فروشان نگذارد که بوی عطر به بینی او برسد واحتیاط مستحب آن است که میوه های خوشبو مثل سیب وبه راهم نبوید ، ولی خوردن آنها مانعی ندارد .

- (مسأله ۲۸) گرفتن بینی از بوی بد برای محرم حرام است ولی اگر تند برود که بوی بد به بینی او نرسد اشکال ندارد .

▪ ششم : پوشیدن چیز دوخته وچیزی که مثل دوخته است ، مانند کلاه نمد. واگر ناچار شود که چیز دوخته ای را بپوشد كفاره آن يك گوسفند است .

- (مسأله ۲۹) احتیاط واجب آنست که چیز دوخته كوچك را هم نپوشد ولی اگر همیان پول را به كمر ببندد یا از روی ناچاری فتق بند ببندد اشكال ندارد ، ولی برای بستن فتق بند احتیاطاً يك گوسفند كفاره بدهد .

- (مسأله ۳۰) احتیاط واجب آن است که لباس احرام خصوصاً پارچه ای را که بدوش می اندازد گره نزند و باچوب یاسوزن بهم متصل نکند و به آن تكمه ندوزد .

- (مسأله ۳۱) زنها می توانند لباس دوخته بپوشند ولی باید از پوشیدن قفازین خودداری کنند و قفازین چیزی است که زندهای عرب می دوختند و برای جلوگیری از سرما در دست میکردند .

▪ هفتم : از چیزهاییکه بر محرم حرام می باشد آن است که باقصد زینت کردن به چیزهایی که اسباب زینت است سرمه بکشد ، بلکه بنابر احتیاط واجب باید باقصد زینت به چیزی هم که سیاه نیست سرمه نکشد و نیز به چیزهاییکه اسباب زینت است ، بدون قصد زینت هم سرمه نکشد .

▪ هشتم : نگاه کردن در آئینه . ولی زدن عینك اگر زینت نباشد و نگاه کردن در آب صاف اشكال ندارد